

KIIRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Orgona szentelés

Nagyon sok hátráltató tényező miatt, Tibor atya végtelen kitartásának köszönhetően idén júniusára végre elkészültek a 2022 jubileumi évre tervezett orgonánk felújítási munkálatai. Mint az több katolikus testvéreinknél köztudott, tavaly volt 830 éve, hogy falunk védőszentjét Szent László szentté avatták. A szép, mives eredeti orgonánkat Szent László védőszentünk szentté avatásának hétszázadik esztendejének nevenapján szeretnék volna felavatni. Sajnos elődeinknek sem sikerült a tervezett időre elkészíttetni barokk stílusú templomunk ékességét. A hajdani „poros” levéltári anyagokat lapozgatva megglelttem Dittrich István 1892. idekerült plébánosunk orgonánkkal kapcsolatos bejegyzésére, melyet javítás nélkül az akkori idők nyelvezete szerint közlöm.

Őrök emlékezet okáért

„1892-ik év június 9-én csütörtökön érkeztem Pázmándról, hol káplán voltam Pilis-Szent-Lászlóra adminisztrátornak. Megjegyezendő, már június 3-án vagy 4-ikén kellett volna jönnöm, mint azt megírtam, de közbejött akadályok miatt nem jöhöttem el, s így történt, hogy elődöm ft. Pasztorek

István plébános, nem várva be engem, a pünkösdi ünnepekre elment Tökölére, új állomására, mi miatt a pilis-sz. Lászlói hívek e szent ünnepek alatt mise és istentisztelet nélkül maradtak. Június 12-én, Szent-Háromság vasárnapján végeztem először szent misét a plebániatemplomban.”
1892. június 27-én, hétfőszent László magyar király templomunk dicső védőszentjének ünnepén, és szenté avatása 700 –ados jubileumán mással nem kedveskedhattunk dicső szentünknek, minthogy tehetségünk szerint eléggé fényesen ünnepeltük napját. Az új orgona, mint ezt főt. Pasztorek István, elődöm tervezte, Sz.László napján nem szólalt meg, hiszmég egy sípocska sem

volt még belőle, így be kellett nyugodnunk abba, hogy orgona nélkül ültük meg László királyunk dicső emlékét. Az orgonára visszatérve megemlítem, hogy főtiszt. Pasztorek István a szerződés szerint egy 600 ftos 5 változatú orgonát rendelt, melynek már 1892 –k év jun 15-én készen kellett volna lennie. De az ő elmenetele miatt elhalasztatott. Pasztorek István elmeneteléig csak 225 ft 44 kr. Gyült be, s ez összegből kapott Vavró Mátyás orgonakészítő 200 forintot, Csernyík András gyűjtő pedig 1 ft 41 krt. S így nékem utódjának csak 24 ft 03 krt kézbesített. Hogy a

gyűjtés jobban és szaporábban történjék magam mentemvasárnaponként házról házra, és kértem, buzdítottam, intettem (őket) hogy mint a plebánia hívei járuljanak, e nemesczél végrehajtásáhozfilléreikkel. Hála Istennek a nép pozitívességének, de méginkább mélt. És főtisztelendő Dr.Szeiner Fülöp megyés püspökünk áldozatkészségének, a szükséges pénzek lassan begyűltek. Sok intés kérés és fenyegetésre végre Vavró Mátyás, az orgonakészítő is reá adta a fejét az orgona készítésére, s így történt, hogi a várva várt új orgona 1892. november 15 én teljesen elkészült. Méltóságos és főtisztelendő dr. Steiner Fülöp püspök úrtól nyert kegyes engedély folytán az orgonaszentelést – főtiszteletes Budaváry János, ker. Esperes helyett, ki betegségével menté magát, -én magam végeztem, és pedig a méltóságos püspök úrtól küldött s e

czélra írt rítus szerint. A szentelés 1892 – ik év november 20-án vasárnap, nagy néptömeg jelenlétében egész ünepelesen ment végbe. Az oltár és orgona ez alkalomra szépen felvoltak díszítve. Szentelés után tót és magyar beszédben

fejtettem ki az orgona jelentőségét, és a népkönnny közt adott hálát Istenének, hogy immáron orgona hangja mellett zenghet Istenének. Az után a mise már orgonakisérettel végeztetett. Áldja Isten a kegyes jótevőket és adakozókat, hogy hogy ily szép orgona létesítéséhezkegyes adományokkal járultak. A „Magyar Államban“ röviden e szavakkal volt megemlítve ez öröndetes esemény:

Orgonamegáldás

Pilis-Szent-Lászlón e hó(1892 no.) 20-án áldotta meg nt. Dittrich István adminisztrátor a Steiner Fülöp püspök öméltósága, s egyéb jótevők adományaiából szerzett új ötváltozatú orgonát.

1892. nov. 21-én a kápolna búcsúnapján a prédikációt, és misét a nagy népsokaság miatt fenn a templomban végeztük. 1892. nov.22-én nagy misét végeztem a templomban Szüz szent Czecília,

az egyházi zene és ének védőszentjének tiszteletére. Az új orgonánkhoz, azonban jó kántorunk is volt ez időben, ki szép játékával és énekével buzgóságunkat csak növelte. Méltó arra, hogy neve itt is megörökítessek. Bizik János, fiatal kántortanító, hozzánk Nyitra-Rudnóról jött.

Tibor atyánk kitett magáért

Nem évente, de még évtizedente sem lehet hallani orgona átadásról, illetve felszentelésről. Tibor atya, mint az orgonafelújításunk élharcosa, a sok munkaközbeni felmerült nehézség akadályoztatás ellenére

Kemény küzdelem által célba ért. A felavatási ünnepségen soha nem látott tömeg gyűlt össze a pálosok által épített templomunk körül, mikorra

megszólt megszólt addigra oly sokan gyűltünk már össze, hogy a csak kevesen fértünk már be a négy fal közé. Később az ünnepi délután, kint a templomkertben folytatódott. Akár a bibliai mennyegzőn Kánaánban: Több asztalnyi étel ital

sütemény. Számos köztiszteletnek örvendő személy is megtisztelte a nem mindennapi rendezvényt. Tibor atyánk is felment a karzatra és leült a felújított orgonához. Rövid ideig bár, de csak – úgy spontán, elkápráztatott játékával. Vendégeink, meg természetesen mi is annyira jól éreztük magunkat, hogy észre sem vettük az idő múlását. Már sötétedni kezdett mire sikerült asztalt – asztalokat bontani és azokat a padokkal együtt a templomunkhoz összerakosgatni.

Tibor atyánk nemes szándékú orgonafelújítása, mindörökké emlékezetes marad Pilisszentlászló egyháztörténetében, a HISTORIA-DOMUS – ban A rendezvényt számos jólelkű templomba járó hívónk támogatta. A rendezvényen, mint fellépő szereplők közreműködtek: Páncél Kristóf orgonaművész, Komlósi Gábor a felújított orgonán, és Borsody László trombitaművész.

Sviatok svätého Ladislava v Senváclave

Slovenská národnostná samospráva v Senváclave v spolupráci so Slovenskou samosprávou Peštianskej župy na sviatok svätého Ladislava aj v tomto roku usporiadala Slovenský národnostný deň.

Bol zároveň aj oslavou 55. výročia založenia miestneho Ľudového speváckeho zboru Nezábudka. Na nádvorí senváclavskej základnej školy v poslednú júnovú sobotu pestrý kultúrny program rozbehli miestni škôlkari, aby sa potom na improvizovanom javisku vystriedali 55-ročná Nezábudka s formáciou Pilišska rodinka z Mlynkov, kolektívmi Ľudových spevákov z Kerestúru a Kerepešu, ako aj členmi Mládežníckeho dychového orchestra zo Senondreja. Na oslavách nechýbali ani hostia z Kóšpallagu a Vyšehradu, vynikajúci kotlíkový

guláš a iné dobroty na prestretých stoloch, no a v neposlednom rade, veselá večerná zábava pod taktovkou miestnej kapely Montana.

Sviatok jedného z najznamenitejších panovníkov rodu Arpádovcov, uhorského kráľa svätého Ladislava, si 24. júna v Senváclave už tradične uctili aj členovia občianskej stráže (civilní pomocníci policajtov), ktorí v prítomnosti hlavného radcu a policajného generála vo výslužbe Károlya Sallayho položili vence k pomníku zakladateľov tejto našej pilišskej obce, hrdinov padlých vo svetových vojnách, ako aj k buste svätého Ladislava, patróna nielen kostola v Senváclave, ale aj občianskej stráže.

Text a foto: Imrich Fuhl

Szent László ünnepe Pilisszentlászlón

Dombai Gáborné Jutka szeretettel olvasta fel megnyitó-üdvözlő beszédjét.

Pilisszentlászló szlovák nemzetiségi önkormányzata együttműködve Pest megye szlovák nemzetiségi önkormányzatával, idén is megrendezte a nemzetiségi napot. Az ünnepségen megemlékeztek az ötvenöt éve alakult Nefelejcs énekkarunkra is. Pilisszentlászló Általános Iskola udvarán június utolsó szombatján rendezett programot a helyi óvodások kezdték – nyitották meg. Majd az 55 éves jubileumukat ünneplő énekkarosai nk léptek fel. Továbbiakban felléptek Pilisszentkeresztről, Keresztúrról, Kerepesről, Szentendréről. Az ünnepségen nem hiányoztak a megszokott vendégeink Kóspallagról és Visegrádról. Nem hiányzott a csodálatos bográcsgulyás, és egyéb apró finomságok, a megterített asztalokról. Továbbá nem hiányzott szórakoztatása a helyi Montána együttesünknek sem. Ünnepe az egyik legismertebb Árpád-házi uralkodóházából való Szent Lászlónak aki a polgárőrségnek is patrónusa. Az ünnepségen jelen volt Sallay Károly dandár tábornok is akinek jelenlétében, megkoszorúztuk Szent László királyunk mellszobrát, majd a két világháborúban elesett - hőseink emlékművét, valamint szintén községünk főterén lévő Alapítók emlékkövét.

Fotó, szöveg: Fuhl Imre

Több szereplő, mint érdeklődő

A kevés érdeklődők között vannak szereplők is, tehát még kevesebb a valódi érdeklődő. Derék asszonyaink pedig igazán szívvel lélekkel adják elő műsorukat. Minden hétfői estéiket feláldozva gyakorolnak. Önzetlenül fellépnek minden ünnepségen és növelik a hangulatot. Meghittebbé teszik végső búcsúztatását szeretteinknek. Példás összetartással munkájukkal is segítik jelentősebb egyházi ünnepeinket – rendezvényeinket. Igazán nagyobb megbecsülést és odafigyelést érdemelnek!

F R.

Sarlós Boldogasszony

Az áldott állapotban lévő Mária ünnepe. A nap hagyományvilága szorosan kapcsolódik Mária Erzsébetnél tett látogatásának evangéliumi történetéhez. Északi vidékeken ezen a napon felvirágoztak egy széket és a ház elé tették, hogy ha arra járna a terhes Mária, legyen hol megpihennie.

Dél- és észak-magyarországi adatok egyaránt tanúsítják a különböző fűvek templomi szenteltetésének szokását Sarlós Boldogasszony ünnepén. Szeged környékén fodormentát szoktak szenteltetni. Előfordult, hogy búzát is vittek vele együtt. A megszentelt fodormentát gyógyításra használták. Tettek belőle a halott koporsójába is.

Sarlós Boldogasszony a szegények és szükségben szenvedők gondviselőjének, a betegségben és fogságban sínylődők pártfogójának, a halottak oltalmazójának számított. Ő volt a várandós édesanyák patrónusa. Sok magyar helység népe választotta templomának védőszentjéül. Ráadásul ünnepe nyárra esett, ezért ezen a napon sokfelé tartottak templombúcsút. A kegyhelyek búcsúnapjai sorában is előkelő helyet foglal el

Sarlós Boldogasszony ünnepe.

A köztudat általában Péter-Pál ünnepéhez kapcsolja az aratás kezdetét. A nagy munka elkezdésének kultikus hagyományai azonban jórészt Sarlós Boldogasszony ünnepéhez kötődnek. Önmagában a magyar fejlődésű Sarlós név is a búza beérésére, az aratásra, áttételesen pedig asszonyi vegetációs ünnepre utal. Az ünnep eredeti egyházi elnevezése Mária Erzsébetnél tett látogatásával, a visitatióval volt kapcsolatos.

A szegedi tájon az asszonyok ezen a napon egy keveset arattak sarlóval, hogy a jószág ne pusztuljon. Ekkor tették a szobába a búzaborona néven emlegetett összefont kalászcsoportot is.

A rábaközi Szil faluban Sarlós Boldogasszony napján volt az aratás jelképes kezdete. Az aratók misét hallgattak, mialatt szerszámaikat a templom falához támasztották. A pap megáldotta az aratókat és szerszámaikat. Ezután tiszta ünnepi ruhában vágta a búzatáblában egy rendet, majd hazatértek ünnepelni. Másnap fogtak hozzá igazán a nagy munkához.

Kézi aratás a múltban Gyerekkori visszaemlékezés

Már június végén Péter-Pál nap tájékán a gazdák többször is kimentek a búzaföldekre, hogy szemrevételezzék a termést. Akkoriban még nem volt TV, rádiót is csak kevés háznál lehetett találni. Tehát apáinkkal mi gyerekek is kimentünk a

határban lévő búzaföldekre, szemrevételezni a termést. Láttam Pali bácsit, aki fogaival ismegropogtatta az érő szemeket, hogy elég kemények e már. Mivel a templomunk fenn van a falu legmagasabb pontján, közel a mezőkhöz,

általában a vasárnapi nagymise után történtek ezek a szemrevételezések. A „hátramustrát” követően első út a helyi kocsmába vezetett. Innét terjedt szét, a hír a faluban, hogy kezdődhet az aratás. A földesgazdák házaiban nagy sürgés-forgás kezdődött, mert bizony az aratás rengeteg előkészítő munkával járt. Takarították a nagy szérűskerteket, a polyvaházakat, a padlásokat, hogy mindennek legyen hely. Később hangos kopácsolással verték a kaszák élet és rászerezelték a meg görbített terelő vesszőket, amelyek segítették a levágott szálak terelését.

Ezzel megkönnyítették az asszonyoknak-legénykéknél a levágott gabona felszedését. Akkoriban még nem volt közös szérű. Minden módosabb gazdának volt szérűskertje (szlovákul „humno”). A kisebb, kevesebb földdel bíró családok keveske gabonájukat kicsépelni valamelyik rokon- ismerős család szérűjébe vitték. Ezt a szívességet viszont a gazda birtokain le kellett dolgozni.

Miután mindezekkel elkészültek, másnap már korán reggel kigördültek a szekerek a mezőre. Csodálatos sárga és arany színekben ringott a búza. A kalászkok már kissé lefelé konyultak, ezzel mintha jeleznék, hogy nem üre ma szalma az egész, de súly is van ám ott, és ez a lényeg. A frissebbek már neki is fogtak a kaszálásnak. Elöl ment a férfi vágva a nagy széles rendet, mögötte a felesége marokba szedte. Szép összehangolt volt a mozgásuk, így ment ez jól. Hej, ez az emberpár de sokra volt képes mindig-mindenben! Egymástól nyerve erőt, lelkesedést, legyőztek minden akadályt. Sok, sok évet átlépve, így párban tudtak a mában érni, és innen tovább, megint egy párban a nagyon nehéz jövő felé.

Kritikus szemek is figyeltek minden irányból a szomszédos földekről, ezért mindenki ügyelt a szép tartásra, a tempós haladásra, a rendes munkára.

Magas tarló nem maradhatott és „huszárok sem, azaz el nem vágott álló szálak. A gyerekek is segédkeztek, velük együtt volt telje s a család. Ők viszont nem csak a friss vizet hordták, de a nagyobbacska, már segítették szüleiket az aratásban. A meleg viszont egyre fokozódott, annyira, hogy szinte érezni lehetett a vibrálását a meleg sugallatoknak. Ebédidőre aki csak tehette, a hűsítő árnyékba vonult. Az ebéd viszont jólesett kicsinek és nagyoknak. Az igen nehéz fizikai munka bizony kalóriadús

ételeket kívánt. Tehát a disznóvágásból származó füstölt szalonna, szárazkolbász, de még a tavaszi vágásból származósonkából is jutott. Ezekhez a tartalmas kalóriadús ételekhez kísérőnek retket, újhagymát, de leginkább kovászos uborkát fogyasztottak. A nagy meleg miatt két órás pihenőt is tartottak. Az elfáradt marokszedő asszonyokat, gyerekeket sokszor a férfiak „kaszaverése” ébresztette fel. Ezzel véget ért a rövidke pihenő. Ezt követően bizony ismét igen nagy lendülettel folytatták a munkát. Akik még élnek az akkori aratókból azok tudják igazából, hogy milyen akaraterő mozgatta és fokozta erejüket az aratóknak. Ez viszont nagyon érthető, hiszen abban a világban a lekaszált gabona a család egész évi kenyérszükségletét biztosította. A másik szempont, ami sietségre ösztökélt, az volt, hogy egy aratópárnak illett naponta egy katasztrális holdat levágni és rendbe tenni. A közérthetőség okáért írom le: - egy kateszteri hold némi lefelé kerekítéssel = 6 400 m² terület.

Általában késő délutánig tartott a kaszálás és a marokszedés kötözés. Ehhez hozzá kell fűznöm, hogy volt ahol a kötözést is csak ezután végezték. Ez a munka már igénybe vette a család minden épkézláb tagját. A gyerekek a köteleket fektették, az asszonyok a markokat rakták bele (három marokból lett egy kéve) a férfiak kötözték. Felvettek egy tetszőleges szélességet, amit odafelé

mmegkötöztek, visszafelé már keresztbe rakták. Háromszor négy kéve ment egy keresztbe magjával középre plus tetejére a farár (plébános) ezt állítva raktuk rá a termésre ezzel védtük a gabonaszemeket az esőtől. A farár – plébános elnevezés valószínű a hajdani egyházi tized elnevezésére utalt. Ekeknek a kereszteknek bizony

illetett szépen egyenesen állni. E közben a nagyobbacska fiúk lányok elvégezték a gereblyézést, hiszen minden szál értéket jelentett. Munkavégeztével, bizony joggal voltak büszkék és elégedettek munkájukra az aratásban résztvevők.

F R

Koszorúzás

Szent László nem csak a település nevét jelenti, hanem a polgárőrök védőszentjeként is ismert. A Pilisszentlászlói Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület Szent László tiszteletére 2023. június 24.-én megkoszorúzta a településen lévő Szent László szobrot. A koszorúzásnál az ünnepi beszédet a Polgárőrség tagja, Fajcsák Tibor tartotta, - aki egyben a település főtisztelendője is.

A koszorúzáson Fajcsák Tibor atya, Mihics József egyesületi elnök, Franyó Rudolf író műfordító, Dr. Gulyás Gáspár Ambassaador-at-large, Sallay Károly ny. r dandártábornok OKDE elnöke, Dr. Kovács Sándor r. ezredes, Nemzeti Közszerződési Egyetem mesteroktató, Dani Attila Heves és Vidéke Bünt megelőzési alapítvány alelnöke vettek részt. A koszorúzás után vendégeinkkel az iskola mellett elhelyezett I-II világháborús emlékműnél is

megemlékeztünk a hősökre, vendégeinkkel megnéztük a főtéri alapítók kövét, és a nem rég elkészült kálváriát, ahonnan szép rálátás van a völgyben elhelyezkedő községre. A kálváriánál Dr. Gulyás Gáspár Gambiai utazó nagykövet egy kitűzött adott át az ünnepségen részt vevőknek. A koszorúzás és a megemlékezést követő Szent László napi szakmai és baráti megbeszélésre - mely helyszínét és szerény állófogadását Franyó Rudolf biztosította.

Fotó: Mihics Krisztián r. hadnagy

Pilisszentlászló, 2023-06-24

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Vegyük észre a jót is!

Ahogy fent egy tömondatban jeleztem, bizony a jó dolgokat is észre kellene vennünk és értékelnünk. Így kerek a dolog, így lehet csak, ha nem is díjazni, tehát értékelni, de legalább figyelembe venni a kritikát. Községünk rendezett állapota falugazdai feladatokat tekintve dicséri falugazdánk, Krkos Attila ténykedését. Kezdhethném a Hradská ceszta, Vár út – Ország úti leágazásánál lévő pihenő gondozottságát, A főtér, községháza belső tere, az elesett hőseink-alapítónk emlékművei körüli rendezettség. Lehet folytatni ezen felsorolást a régi temetőnk valamint az abban lévő emlékkereszt körüli gondoskodást. A temetőnk legyen az egyházi, vagy önkormányzati terület, egyformán szépen rendben van tartva. Ezzel a hozzá tartozók

tiszteletét kegyeletét tanúsító szebbnél szebb virágokkal gondozott sírjaink, is látványosabbak. A Kálváriánkhoz vezető földes úton ez idáig esős időben, de még utána is még gyaloszerrel is nehezen lehetett közlekedni. Ezen is segített önkormányzatunk. Igazán szép kivitelben, a célnak kiválóan megfelelő makadám utat készített. Azoknak, akik azt mondják: -“Ne ábrándozz, Hékám!” Nem azért készült ez a szilárd út, hogy sáros időben is tiszta cipővel térhessünk haza a kálváriánk látogatását követően, a XIX. Század nagy gondolkodója szavait idézem szabadon: - “Mindegy kié a dicsőség vagy a haszon, de mi keresztény vallásunkat gyakorlók is jól jártunk.

Műhelytitkok

A középkorban így tanulták a gyerekek a szakmájukat. Nem iskolapadban. Minden feladatot fogást, titkot folyamatosan gyakoroltak. Nem csak elképzelték, mint a mai iskolások. A “tudásért” cserébe a mester jó alaposan ki is használta őket hiszen a leendő konkurenciáit képezte ki. Mindenki tíz éves korától a haláláig pénzt kereshetett. Ma a gyermekmunka a legszigorúbban tilos, pedig a munkát is a lehető legfiatalabban lehet a legjobban megtanulni. Az összes műhelytitkaival együtt. Nincs választás: a tanulás

kötelező, a pénzkeresés tilos. Csak a szülők dönthetnek, a gyerekek nem. A mai gyerekek “kitaníttatása” a diplomáig annyiba kerül mint 4 - 5 gyerek négy elemije, de az “akadémikus” tudás az életben szinte használhatatlan. Mindenki “túltett” a mesterné. Mert elleste az előd fogásait. A céhek olyan épületeket emeltek mint a parlament a bazilika, Budai vár ellentétben a panelházakkal.

Losonci Miklós

Örökre eltávozott

Örökre elment, mindörökké elhagyta szülőfaluját, faunk legidősebb lakója az örökké mosolygós arcú és mindenkire kedves Kati néni. Képzeletünkben örökké megmarad ez a mosolygós, nyílt tiszta tekintete. Kati néni a XX. Század talán legkeményebb legembertelenebb éveinek egyikén, 1927 június 6. szombaton a két világháború közti gazdasági válság idején, mint Dombai Pál és

Hornyák Róza házaspár elsőszülöttje látta meg a napvilágot, itt a Pilis legmagasabban fekvő falujában Pilisszentlászlón. Születését követő vasárnapon Dittrich István másodszori plébánossága idején lett megkeresztelve. A keresztszülei felelőséget Mikula Imre és felesége Csernyik Katalin vállalta. Kati néninek az átlagnál is nehezebb gyerekkora volt, hiszen édesapja nagyon fiatalon alig 39 évesen korábban örökre elhagyta négy gyermekét, és a mennyek birodalmába távozott. Édesanyjával és három testvérével kellett leküzdenie a nehézségeket. Így már gyerekfejjel dolgozott az erdőgazdaságban. Küzdelmes, nehéz gyerekkorát leküzdve 1947 tavaszán 19 évesen házasságot kötött a szintén helyi születésű Franyó Pállal. A háborút követő évek sem hoztak jelentősebb változást, a megélhetési gondokat illetően. Később a sors három gyermekkel áldotta meg. Két éve igen nagy megrázkódtatás érte, mikor elhunyt elsőszülött lánya Katalin.

Ezen soraim erejével is itt búcsúzik Józsi és Katika unokája, és hat dédunokája. Elsőszülött lányának férje, József, aki özvegyen maradt. Leánya Magdi és férje, István. Enikő, Tünde unokái férjeik és 4 dédunokája. Krisztián unokája, aki 2018. elhunyt, és Hédi dédunokája. Jolika lánya és férje, unokái Tomi és Gyra.

Kati néni, szép idős kort élt meg, szerető családjában.

FÁJÓ SZÍVVEL BÚCSÚZUNK, MAMA!

Tragédiák

180 évvel ezelőtt 1843 július 8 – án történt községünk legnagyobb katasztrófája. Az eseményről az akkoriban hetenként megjelenő Pesti hírlapban is írtak róla 1843. július 13 –án írtak. A tragédia szombati napon történt. A plébániánkon vezetett halottak anyakönyvében a tragédia időpontja rovatban 1843. július 9. datum található. A bejegyzés után az alábbi nevek felsorolása következik:

Az elveszettek és alattuk megmaradt árváik neve életkora:

- Hornyák József 45 éves, Franyó Máriának férje
Eva, Anna, Mária 7, 4, 11.

- Eva Ambrus, Antalffy Márton felesége
,András 16

- Kosznoffsky Kata 40 éves Öreg Kollár József felesége
Mária, Anna 4, 1

- Elsik Mária 27 éves Ifj. Kollár József felesége
Kata, Mária, Anna 9, 7, 2

- Holba Anna 42 éves Krkos József felesége
János, Anna Mihály 14, 7, 5

- Özvegy Hornyák Kata 30 éves
Kata, József 3, 1
- Kostskoffsky József 18 éves Ilona Jurin férje
János 8 hónapos
- Elsík György 36 éves és Eva Hornyák, a felesége
28 éves
József 1 éves
- Pintér Anna 50 éves
- Eva Mali 21 éves, Hornyák András felesége
József 1 éves
- Kis Mária 27 éves, Elsík István felesége
János 3 éves
- özvegy Potlatsko Mária 46 éves
János, József 12, 18
- Cserni Anna 26 éves, Franyó István felesége
József, Anna 5, 1 év 5 hónapos
- özvegy Petkó Anna 43 éves
Mária 16 éves

Erről az éppen 180 évvel ezelőtt történt tragédiáról érdekes módon a gyerekkorombeli legidősebb lakosainktól sem hallottam, illetve mivel nem adták tovább az unokáknak ők sem halhattak. Hogyan történhetet ez a súlyos esemény? Találgatásokra feltételezésekre voltunk utalva. Egyik pilisszentlászlói gyökereire büszke ifjú barátom

Roman Szlovák párkányi lakos, öt évvel ezelőtt kinyomozta, a valós eseményt, amelyről a Pesti Hírlap, a Jelenkor, és a Budapesti napló is hírt adott. Idézet a Budapesti napló című újságból: ... Múlt hétvégén ismét szerencsétlenség történt a Dunánkon, egy ladik ugyanis a hajóhíd horgonyláncába ütközvén, azonnal elsüllyedt. A rögtön érkezett segély dacára is 18 vagy 20 ember hullámok közt lelte halálát....

Ezzel a tényszerű újságcikkkel tudjuk, a katasztrófa okát. Nem tudjuk viszont, hogyan, s miért kerültek arra a csónakra döntő többségben elődeink, egy szombati nyári nap délutánján a pesti hídfőhöz. Találgatásokra vagyunk utalva... Ez a feljegyzés az egyháznak köszönhetően maradt fenn, hiszen köztudott, hogy az állami hivataloknak csak 1857. évi kiegyezés után lett elrendelve az anyakönyvezetés. Érdekességgént megkívánom említeni, hogy az egyház a lekhely szerint végezte a nyilvántartásokat, míg az állami hivatalok az esemény szerint illetékes hivatalnál regisztráltak. Tehát ennek a borzalmas szerencsétlenség áldozatainak neveit Pesten hiába keresnénk. Azoknak halála csak ott van regisztrálva, ahol megszülettek, keresztelkedtek, házasultak stb.

F R

Kerékpáros teljesítménytúra a Pilisben

2023. július 02-án Polgárőreink részt vettek a településünket is érintő Pilis Ring kerékpáros teljesítménytúra versenyzőinek biztonságá szavatolásában. Két szakaszt 10.00-óra és 15.30 óra között biztosították a (78 Km-es- 1500m

szintemelkedés és 46 Km-es 980m szintemelkedés hosszúságú) versenyt. Polgárőreink ezzel a tevékenységükkel nemcsak a kerékpározás biztonságához járultak hozzá, hanem a kerékpározás népszerűsítéséhez is. Előzetesen a PVMRFK Szentendrei Rendőrkapitányság felé jeleztük a biztosítási feladatokat. A most megrendezett verseny a szervezők terve szerint csak kezdet volt, melyet évenkénti ismétlés követ. A Kis Rigó vendéglőnél és a Szalonnasütőnél (Hegytető megálló) tevékenykedő polgárőreink munkáját a szervezők megköszönték.

Mihics József

Pilisszentlászlói Polgárőr és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület Elnöke

Tisztelt pilisszentlászlói lakosok, gépjárművezetők!

Az elmúlt hétvégén befejeződött az oktatás a településen lévő iskolában. A gyermekek kiszabadultak a tanulás szorításából és a szabadság esetenként figyelmetlenekké tette őket. A Pilisszentlászlói Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó

Egyesület és minden szülő nevében kérem Önöket, arra, hogy a faluban óvatosan közlekedjenek járműveikkel. Jobban figyeljéne oda, mert napközben bármikor kerékpárfzózó és rollerozó gyeerrmekekkel találkozhatnak. Önök vezetői engedéllyel rendelkeznek, s így kötelezettségük vezetés közbeni fokozott óvatosság.

A faluban élő gyermekek biztonsága érdekében kérjük Önöket a fokozott figyelem, az óvatos vezetés és nem utolsó sorban a sebességre vonatkozó előírások betartására.

Pilisszentlászlói Polgárőr
és Önkéntes Tűzoltó Egyesület nevében
Mihics József, elnök

Nem csak a Tölgyfa és Béke utca kiált segítségért!

Az 1116-os közút és a Gerle, Ibolya utak csatlakozásánál újabb probléma akadt, mely az autótulajdonosokat és a környéken lakókat igen zavarja. A Facebookon megjelent fénykép alapján gondoltam, hogy újabb - a lakosok érdeinek szem előtt tartásával - kampányt indítok, a mára sokaknak unalmasnak tűnő Tölgyfa utca mellett más úton közlekedők érdekében.

Érdekes, hogy Ők nem várták ki a jogszabályban meghatározott időhatárokat, mint az itteni Önkormányzat.

Tisztelt Cím! (Pest Vármegyei Közútkezelő szerv)

Már sokszor segítettek az utakkal kapcsolatban, s most ismét Önökhöz fordulok. Pilisszentlászlón a 1116-os út belterületi szakaszán a Gerle és az Ibolya utak kereszteződésében kb, 10 - 12 nm-en a burkolat állapota igen rossz. Ez azt jelenti, hogy a 1116-ról behajtók, illetve az arra kihajtók kisebb gödrön kell, hogy áthaladjanak. Kérem, hogy amennyiben ez nem zavarja a betervezett munkájukat, úgy ezt a részt javítsák ki.

2023.07.03.

Tisztelettel: Dr. Schweickhardt Gotthilf

A válasz

Tisztelt Címzett!

Köszönettel vettük Pest Vármegyei Igazgatóságunkhoz elektronikus úton érkezett bejelentését, melyre az alábbi közútkezelői tájékoztatást adjuk.

Az Ön által megjelölt útcsatlakozás nem része a társaságunk kezelésében lévő országos közúthálózatnak, ebből adódóan hatáskör

hiányában nem áll módunkban a kért beavatkozást elvégezni.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) végrehajtására kiadott 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 30. § (3) bekezdés értelmében „az adott ingatlan megközelítését szolgáló útcsatlakozás létesítéséről és fenntartásáról annak az ingatlanak a tulajdonosa (kezelője) köteles gondoskodni,

amelyre az útsatlakozás a járművek számára a közútról való ráhajtást lehetővé teszi.”

Az 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről (Kkt) 41. § (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„Az út területén, az alatt vagy felett elhelyezett építmény fenntartásáról az építmény, az útsatlakozás fenntartásáról az útsatlakozás tulajdonosa (kezelője) köteles gondoskodni.”

Fentiek értelmében kérésével kapcsolatban javasoljuk felkeresni az Önkormányzatot. Kérjük, tájékoztatásunk elfogadását.

Üdvözlettel,

Magyar Közút Nonprofit Zrt. Pest Vármegyei Igazgatóság Üzemeltetési és fenntartási osztály

Bölcs mondások Tibor atya gyűjteményéből

- „A szerszámok és én már régen megállapodást kötöttünk:

Az emberiség békessége érdekében, távol maradunk egymástól.“

(Nova Roberts)

- „Élj úgy, hogy temetéseden a papnak minél kevesebbet kelljen hazudnia!“

(Naryan Fable)

- „Hisztéria veszedelmes betegség, kötelezően kellene gyógyítani. Csak a nők kaphatják meg, és csak a férfiak halnak bele“

(Karinty Frigyes)

- „Én egy mélységesen vallásos ember vagyok;

- ez egy új vallásféle.

(Albert Einstein)

- „Ha próbára akarod tenni egy ember jellemét, akkor adj neki hatalmat.“

(Abraham Lincoln)

- „A hazugságnak három fajtája van: hazugság, átkozott hazugság, és a statisztika.“

(Benjamin Disrael)

- „Ne nyugtalankodj, úgy is másképp történik minden, mint ahogy elgondoltad.“

(Andrej Hepbern)

- „Az az oka, hogy a nők nem futbaloznak, mert 11 nő soha nem viselné ugyanazt a ruhát nyilvánosan.

(Phillis Diller)

- Nem érez az, ki érez, szavakkal mondhatót.

(Vörösmarthy Mihály)

Szlovák vagy tót?

Magyarország az államalapító Szent István királyunk óta soknemzetiségű ország, ahol egyértelműen magyar a többségi nemzet. Ugyanakkor egyértelmű az is, hogy a történelmi Nagy-Magyarország területén élő különböző népek, adták az összlakosságnak több mint a felét. A magyarság a saját nyelvén is nevet adott a velük egy államban élő más népeknek. Példának okáért, a szerbet rácnak, a románt oláhnak, a romát cigánynak, vagy a szlovákot tótnak, a németajkúakat svábnak nevezte. Ez természetesen más nemzeteknél is létezik. Ezekből családnevek;

Rác, Oláh, Tót – későbbTóth, Rusznyák családnevek, már az Árpádházi uralkodóink idejéből való iratokban is megtalálhatók. A családi neveken kívül településnevek és vidékek nevei is létrejöttek. Kiemelést érdemel példának okáért Szlavónia régies hivatalos, tehát közjogi megnevezése Tótország volt, amikor mint társország a Magyar Szent Korona társországaihoz tartozott.

A tót elnevezés eredete mostanáig, tehát a mai napig tisztázatlan, rövidke írásomnak nem is célja, hogy ezt kiderítse. A tény, tehát a lényeg viszont

Szlovákjukák népviselete

az, hogy a magyarországi szlovákok nagy többségében a tót népnévnek nincs pejoratív értelme. Példának okáért jómagam még ifjú koromban a gimnáziumi érettségi bizonyítványomba anyanyelvként a tót megnevezést kértem. Az áldott emlékezetű osztályfőnököm Marosvölgyi tanár úr, aki irodalmat, történelmet tanított igen magas szinten az akkori időkben nem tudta teljesíteni kérésemet. Tehát anyanyelvként a szlovákot írta gyöngybetűs írásával az érettségi okiratba. Az hogy mennyire nincs pejoratív értelme a tót népnévnek, bizonyítéka az is, hogy például a Kiskőrösiek is tótnak nevezik magukat. Példának okáért megemlítem a mai Szlovákia területén lévő

Tótgurab (Slovensky Grob), és Tótdiós (Oresany) településeket. Magyarországon, Tótkomlós, Tótvázsony, Tahitótfalu. Ezekhez csak érdekességgként kikivánczozok belőlem, az a tény, hogy a most határainkon túl is közkezdvelt békésgyabai vastagkolbász – szalámi néven elhíresült terméket Tótkomlóson kezdték készíteni. Igen ám, de tótkomlósi magyar unikum elnevezéssel sajnos kevésbé lett volna olyan híres. Nos, a fenti okfejtésekből fakadóan kitűnik, hogy a

Németajkúak népviselete

különböző anyanyelvű nemzetiségeink elnevezésével nincs baj. A bajok okozója mindig az volt, hogy nemzetiségeink neve elé pejoratív-degradáló, gúnyos jelzőt - jelzőket használtak. Ezeket viszont már nem kívánom elemezni!!!

Tisztelettel: F R

Az anyanyelv „példaértékű” kihalása

A magyarországi szlovák kisebbség kétségtelenül a világ legveszélyeztetettebb kisebbségei közé tartozik, mivel az anyanyelv elvesztésének tempója a magyarországi szlovákok körében a 20. század második felében egyenesen Guinness Rekordok Könyvébe való. Az elmúlt évtizedekben az ország deklarációk szintjén és részben a jogalkotásban is példaértékű nemzetiségi politikája a gyakorlati életben, a nemzetiségi lét lényegét, azaz a nyelvet nyelvet illetően sajnos túl sok pozitívumot nem adott a hazai szlovákságnak, holott e kisebbség képviselői joggal nevezhetők őslakosoknak és egyben maximálisan lojális állampolgároknak. A rendszerváltás után a kisebbségi önkormányzati rendszer létrehozása és a saját intézmények azzal szorosan összefüggő létrehozása és a valamelyest felélénkítette ugyan a tevékenységeket, azonban

nem volt képes megállítani az anyanyelv kihalását. Nem utolsósorban azért, mert a politika egyebek mellett a nemzetiségi törvényt sem igazította a magyarországi kisebbségek igényeihez, inkább a környező országoknak akart receptet kínálni, amelyekben nagyszámú magyar nemzeti kisebbség él. A magyarországi szlovákok világszerte gondosan bemutatott kvázi kulturális autonómiája papíron talán reménykeltőnek tűnik, a gyakorlatban azonban ezer sebből vérzik, például félállású intézmények jellemzik A amelyeknek gyakran egyetlen főállású alkalmazottjuk sincs), valamint és főként a pénzeszközök és az egyértelmű garanciák általános éskronikus hiánya jellemzi, főként a magyarországi szlovákok jogos igényeinek vagy szükségleteinek a terén,, miközben az állam részéről még a status quo is

gyakran megsértésre kerül. A magyar politika sajnos sokkal kevesebb figyelmet szentel a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek soraiból származó adófizetőinek, mint a környező államokban élő magyaroknak. A kedvezőtlen magyarországi gazdasági helyzet hatással van a kisebbségek választott testületeinek működésére is.

A magyarországi szlovákok 122 településen választottak szlovák önkormányzatot és a már eleve is alacsony működési támogatás jelentős csökkenését nagyon negatívan éljük meg. Sajnos hasonló a helyzet a magyarországi szlovákok helyi, regionális és országos civilszervezeteinek támogatása terén is.

Egységben az erő?

Mint má írtam róla, Svájcról a világ “minden emberének” Tell Vilmos jut az eszébe, de semi konkrét bizonyíték nincs róla, hogy valaha is élt ilyen nevű ember. Ahogy Robin Hood nevű anyakönyvi bejegyzés sem létezik egész Angliában. Ezért is érthetetlen, hogy hogyan lehet sírja olyan embernek, aki meg sem született. – Csatlakozz hozzánk, mondja a révész Tell Vilmosnak Schiller drámájában, mert egységben az erő! AKI ERŐS EGYEDÜL LEGERŐSEBB - felelte Tell Vilmos. “Ezren” voltunk az

ezredünkben. Külön – külön mindenki “normális”. A laktanyai élet viszont mindig abnormális. Minden üteg ütőképes. A legnagyobb ütéseket maguknak a “bajtársaknak” kell elviselniük. Mert bár ők midnyájan külön – külön kerülnék a bajt, de a tisztjeik mindig ellátják a bajukat.” Az olasz és német városállamok képesek voltak megvédeni magikat külön – külön a sötétnek nevezett középkorban, de “egymás kezét fogva” védekezés képtelenek.

Losonci Miklós

Nefelejcs énekkarunk Mint stabil elem és tartós érték

Szlovákságunk életében mindig fontos szerepe volt a zenének, táncnak és az éneknek. Lakodalmak, halotti torok, kersztségek, baráti összejövetelek mindig éneklésből álltak és állnak jelenleg is. Szükség volt erre, mert a nehéz földműves fizikai munka után ez volt a pihenés és kikapcsolódás kelléke. A pilisi szlovák dalok sokszínűsége mindig kínálta azt az éneket, ami éppen a megfelelő hangulathoz illett. Az ide települt katolikus elődeink nagy része a mai Szlovákia közép-nyugati részéből és a Kis-Kárpátokon túli területről érkezett. Az

összegyűjtött énekek között bemelegíthetők a magukkal hozott legarchaikusabb dallamok is. Tovább színesítette ezt a palettát a többi pilisi szlovák falvakból átvett énekek és az itt élő svábok dallamvilágának hatásai. Igen gazdag stílusréteget

képviselnek a népzenevel rokon „újstílusú szlovák dalok, talpalá valók. Ezekben lehet érzékelni a lengyel, cseh, morva népzenei hatásokat is. A dalok jól kifejezik a népelet múltbeli valóságát, a munka hétköznapijait, ünnepeket az évszakok változásait és

az emberi élet legjelentősebb állomásait.

Ezzel szemben népdalok sajnos fokozatosan veszítik el természetes társadalmi háttérüket. Ez a megállapítás egyre fokozatosabban érvényes szlovákságunkra, melynek eredeti dalai napjainkban többé – kevésbé már csak az idősebb generáció

emlékezetében élnek. A népdalok ápolásának és terjesztésének feladatát elsősorban népi énekesek csoportjai, a pávakörök vették át. Azt, hogy ősünk dalai még nem haltak ki teljesen, pávaköreink lelkes tagjainak köszönhetjük. Minden

valószínűség szerint a pilisszentlászlói énekkarunkat a magyarországi szlovákok legrégebbi énekkarai közt előkelelő hely illeti meg. Éppen ezért jogot formálok arra a kijelentésemre, hogy pilisszentlászlói „énekeseink” beleértve a múltat és jelent, nagyon hasznos munkát végeztek a régiek és végeznek a jelenlegiek is nemzetiségünk javára. A közöttünk élő néhány szlovák ajkú kritikusunk valós, vagy valótlan gyakori megjegyzése ellenére a lényeget el kell ismernünk! Jó hogy vannak! Hiszen ők fellépéseikkel, különböző eseményeken nem csak fokozzák az ünnepi hangulatot, de nagymértékben hozzájárulnak hagyományaink ápolásához is. Énekkarunk tagjai- tisztelőik nem kis táborának legnagyobb öröme – szabadidejük jelentős részét áldozzák a pilisi népdalok gyakorlására és bemutatására. Ezzel, nem csak szülőfalunknak

hoznak úgymond, „nagyobb dicsőséget”, hanem a szélesebb közösségnek, ezáltal egész szlovák nemzetiségünknek is. A Pilisszentlászlói Szlovák Nefelejcs Énekkar már közel hatvan éve folyamatosan nagyon hasznos és jelentős tevékenységet végez a szentlászlóiak, pilisiek és nemzetiségünk egésze javára. Olyan közösségről van szó, amely tartós értékeket létrehozva fogalommal vált kulturális és társadalmi életünk minden epizódjában.

Énekkarunk Szeretteinktől való búcsúzáskor is fellépésével meghittebbé teszi a temetési szertartást. Ezzel is ápolja értékes hagyományainkat, erősíti szlovák gyökereinket: az egykori pilisiek autentikus, semmi mással nem pótolható népdalait.

F R

Van még lejjebb

Németül Von der Leyen. Úgy lett német hadügyminiszter, hogy még baka sem volt soha. Mindig negative szelekció. Minél rosszabb annál jobb. Az arany minden folyónak a legalján van. A szemét pedig a tetején virít. A NATO képtelen a gumicsónakok megállítására (visszafordítására) is. Természetes, hogy így az egész világ levegőnek nézi. Az Európai Unió pedig a saját jóléte ellen dolgozik. Nem a választóiért él, hanem belőlük. A népeiből kipréselt pénzt a becsalogatott leendő

elnyomóira és kizsákmányolóira – a migránsokra akarja költeni. Az EU tagok pénzét a következő Zselinszkinék adja. "Nincs felső határa a migrációnak" - mondta Merkel. A németek ezek után ENSZ főtitkárt akartak belőle csinálni. Van még elég téglát a világon egymás tetején. A tőkéseknek sosem elég a békében szerzett vagyon. A világháború a "bomba üzlet"!

Losonci Miklós agrármérnök

„Petőfi mindkét ágon szlovák származású”

Petőfi apja nem szerb ortodox, hanem - a feleséghez, Hrúz Máriához hasonlóan - evangélikus szlovák volt. - „Igaz-e, hogy Petőfi Sándor apja, Petrovics István szerb származású volt? Ebben az esetben mi magyarázza az etnikai alapon valószínűleg ortodox (pravoszláv) vallású atya fiainak - abban az időben szokatlan, a szlovák származású édesanyjukét követő - evangélikus vallását?” A kérdés teljesen jogos. Akkoriban, Petőfi szüleinek házassága idején nem volt szokás az anya vallását a család egészére kiterjeszteni. (Kicsit később mindez úgy módosult, hogy a vegyes házasságokban a lányok az anya, a fiúk az

apa vallását követték.) Petőfiéknél azonban - a köztudattal ellentétben - nem volt probléma a vallás. Ugyanis Petőfi apja nem szerb ortodox, hanem - a feleségéhez, Hrúz Máriához hasonlóan - evangélikus szlovák volt.

Teljesen szlovák származású volt a család

Így tehát a közvélekedéssel ellentétben Petőfi nem szerb-szlovák vegyesházasságból származott, hanem egy elmagyarosodó szlovák evangélikus apától, és egy szlovákságát inkább megtartó anyától. Ennek megfelelően az apa, Petrovics István (Kartal, 1791. aug. 15. - Pest, 1849. márc.

21.) és az anya, Hrúz Mária (Necpál, 1791. aug. 26. - Pest, 1849. máj. 17.) Aszódon, 1818. szeptember 15-én házasodtak össze Mikulás Dániel evangélikus lelkész előtt. A szülők valószínűleg Maglódon ismerkedtek meg, majd a házasságkötés után költöztek Szabadszállásra, s innen tovább vándoroltak a Kiskunság területén. Maglódon Hrúz Mária egy evangélikus lelkész, Martiny Mihály cselédje volt. Azért volt Aszódon az esküvő, mert itt élt Hrúz Mária édesapja. Ekkoriban Maglódon, Aszódon és az Alföld más városaiban nagyon sok szlovák evangélikus élt, akik az előző évszázadokban vándoroltak északról, a Felvidékről, Nyitrából, Nógrádból dél felé, amikor a törökök kiverése után újra benépesedett ez a térség.

Szlovákul vagy magyarul beszéltek-e a családban? A Petőfi család származásáról legutóbb Péter László közölt igen érdekes írást az Élet és Irodalom hasábjain (43. évfolyam, 13. szám). Eszerint is „Petőfinek semmi köze sem volt a szerbséghez. Petőfi mindkét ágon szlovák származású.” Péter László a szakirodalomra hivatkozik ezután, elsősorban Kiss József és Jakus Lajos kutatásaira. 1685-ig követhetők visszafelé Petőfi felmenői. Az apai ág egészen a Nyitra megyei Vagyócig (Vadovceig) vezethető vissza, vagyis a Petrovicsek

csakúgy a Felvidékről származnak, mint az anyai ág, amely a Túróc megyei Necpál (Necpaly) községből ered. Péter László ezután megállapítja: „Mind a két ág evangélikus, s ez is a szlovák (tót) származás bizonyítéka. Ha szerb lett volna bármelyik is, ortodox, görögkeleti lett volna.” 1822/23 fordulóján Petőfi Sándor tehát egy alföldi szlovák családban született, amelynek evangélikus vallásához kétség sem férhetett. Az irodalomtörténészek véleménye azonban eltér abban a tekintetben, hogy milyen nyelven beszélt a család ekkoriban. Vannak - elsősorban szlovák szakértők -, akik szerint szlovákul folytak a beszélgetések. A magyar irodalomtudósok viszont azt hangsúlyozzák, hogy Petőfi Sándor már magyarnak született, Petrovics István ugyanis ekkoriban már talán inkább magyarul beszélt. Hrúz Mária viszont még bizonyára inkább szlovákul tudhatott jobban. E kérdésre bizonyos választ tehát nem adhatunk, mint ahogy az alföldi városok vetélkedésében sem dönthetünk, hogy pontosan hol is született Petőfi Sándor, aki egyébként utóbb megváltoztatta a nevét, s a (talán) idegen hangzású Petrovicsot elhagyta. Kezdetben állítólag még a „Petőfy” aláírást is alkalmazta (legalább kétszer), és csak később szilárdult meg a Petőfi írásmód.

Zoltán Bárkányi

A világháborús emlékmű a Pest megyei, a szlovákok által is lakott VÁCRÁTÓTON található. Az emlékmű alkotója, BÖJTE HORVÁTH ISTVÁN, a szobor alakjait az ottani szlovák népviseletben ábrázolja.

Ó Kedves Zoltán!

Az emlékmű is igazolja, hogy a mi szlovák ajkú elődeink is ontották vérüket a történelmi Nagy Magyarországért, a mi anyanyelvünkön "Velké Uhersko" fennmaradásáért. Olyan országért, amely csak degradálóan "drótos tótoknak" nevezte őket. Sajnos a más nemzetiségekkel, nem akarom most felsorolni, (akit érdekel a téma, úgyis tudja) ugyanígy bántak. Üzenetem az akkori politikusainknak: Tetszettek volna megbecsülni a Velké Uhersko - Nagy Magyarország területén élő nemzetiségeket, mert akkor azok kézzel, lábbal, és körömmel ragaszkodtak volna a Kárpát - Medencét uraló Nagy Magyarországhoz.

4 év

“A tudomány” sántán követi csak a meglévő ifjú tapasztalást.” (Madács Imre)”

Mária Terézia ennyi tankötelezettséget írt elő. Most átveszik iskollák a gyerekeinket és ezzel örökre el is veszítjük őket. Annyi értelmetlen követelményt kényszerítenek rájuk, hogy utána már se idejük, se erejük se türelmük nincs a saját szüleikre, mert az egész tantestület összes szakbarbárjának meg kell feleljenek. Az elmélet és a gyakorlat olyan mint az ember két lába. Egyik sem ér semmit önmagában, a másik nélkül. Az első lépés után a “tovább lépéshez” a másikra van szükség. Naponta

kismilliószor”. A munkával szerzett tudás 100%-ban hasznosítható. Az iskolában szerzett viszont garantáltan – hasznosíthatatlan, így káros. Eredetileg csak a nagy alapművelet volt kötelező tananyag, és az írás – olvasás volt kötelező tananyag, és az írás – olvasás. Minden mást a munka közben tanultak meg az emberek. Rengeteg gyerek született még száz éve is, és minden tudás hasznosítható gyakorlati tapasztalatból származott. A gyerekek pedig, nem a tanáraikkal élték le egész ifjúságukat, hanem szüleikkel.

Losonci Miklós

Dr. Beer Miklós Az álhatatos püspök

A magyar egyházon belül a tabutlanítás helyett a bezárkózás a fő irány, akár a pedofilügyek, akár a papi nőtlenség kérdésében – mondta a Magyar Hangnak adott interjújában Beer Miklós, a Váci Egyházmegye nyugalmazott püspök. Halálával és örömmel – felelte arra a kérdésre, miként készült megünnepelni születésnapját.

Beszélt arról is, hogy püspöktársai magánbeszélgetéseken mindig igazat adtak neki, amikor a tabuk lebontásáról beszélt, ám amikor nagyobb fórumokon szólalt fel, soha nem álltak ki mellette. Beer Miklós szerint a politikai vezetés nagyon helyre akarta hozni a viszonyt a pápával, aminek egyik jeleként értékelhető Bayer Zsolt bocsánatkérése is.

Kitért továbbá arra, hogy az egyházaknak rá kellene mutatniuk a keresztény értékrendre hivatkozó politikusok „sokszor csak magatartásbeli, sokszor a döntésekben is megnyilvánuló” visszasságaira. Mint mondta,

sokszor maga sem tudja eldönteni, hogy ez a magukat kereszténydemokratának mondó politikusok magatartása farizeizmus-e, vagy tudatlanságból táplálkozik. – A politikusok hajlamosak elhinni, hogy mindent helyesen látnak és cselekszenek, én pedig nem szeretnék kételkedni a jó szándékukban. De nekünk, az egyháznak lenne dolga, hogy segítsük őket tisztábban látni – fogalmazott.

A felelős egyházi beosztással együtt jár a politikussá válás? Minek tulajdonítható, hogy míg tíz éve a Fidesz és holdudvara persona non grataként beszélt Ferenc pápáról, ma szupersztárként tisztelik? Miért a Rózsák terén, hívők körében, és miért nem bent a templomban vett részt c pápa szegényekkel való találkozóján? Milyen elvárásaink lehetnek a kereszténydemokrácia felé? Miként kellene viszonyulnia az egyháznak azokhoz, akik elváltak és másik kapcsolatban kívánnak élni?

Júliusi jeles napok

Július 20. – Illés napja: Ezen a napon, illetve e nap táján gyakoriak a viharok, ezért régen e napon munkatilalom volt, mert úgy hitték, hogy aki kint dolgozik a mezőn, abba belecsaphat a villám, a termést pedig jég éri.

Július 22. – Mária Magdolna napja: A bűnös életből megtért Mária Magdolna ünnepe, aki hajával Krisztus lábát törölgette, ezért régen szokás volt a kislányok hajából egy keveset levágni, hogy az még hosszabbra nőjön meg. Időjárásjósló hiedelem is kötődik ehhez a naphoz, úgy hitték, hogy ezen a napon esnie kell az esőnek, hisz Mária Magdolna siratja bűneit.

Július 25. – Jakab napja: Az első vértanúhalált szenvedő apostol. Ő a búcsújárók, utasemberek, hajósok védőszentje. Jakab napra kell learatni a zabot, mert amit kint hagynak az elvész. Az e napi időből jóstoltak a várható téli időjárásra, volt olyan település ahol az északi szélből hideg telet jóstoltak.

Népi építészetünk

Gyorsan változó világunk leginkább a népi építészetet sújtotta falvainkban és kisvárosainkban. Községünk is jó példa erre a változásra, hiszen utcáit járva szinte alig találunk olyan épületet, amelyet a XIX. században építettek. Akad néhány lakóépület községünkben, amely megőrizte eredeti formáját, de ezeket már a múlt század elején építették erdei termésköből. Középületeinkből a községháza, plébánia, kápolna főhomlokzata még eredetinek mondható, bár mindegyik már kívül-belül több felújításon, hozzáépítésen esett át. Ezért arról, hogy községünk régi lakóinak hajlékairól, valamint gazdasági épületeiről élethű valódi képet kapjunk, lekéstünk.

Községünk szomszédságában lévő falumúzeumban (a szentendrei skanzenben) országunk több tájegységét megtekintve kaphatunk némi ízelítőt elődeink életéről. Megjegyezendő, hogy ahány tájegység, annyi különböző életformát, építési anyagot és stílust látunk. A Dunakanyar és a pilisi tájegység hagyományos népi építészete még nincs a látnivalók között. Természetesen a fent nevezett tájegységen belül is vannak eltérések. Az eltéréseknek nem csupán természet-földrajzi és néprajzi okai vannak. Nagyon sok függ a helyben beszerezhető vagy előállítható építő anyagoktól is. Lényegesen meghatározó volt egy adott falu vagy

nagyközség foglalkoztatottsága, gazdagsága. Másképp építkeztek a többségben földet művelő falvakban, másképpen az ipari munkát (bányászatot, erdőgazdálkodást) végző községekben. A földet művelőknek több gazdasági épületre volt szükségük, mint a bányászoknak,

erdőművelőknek és az iparosoknak. Természetesen ilyen eltérésekkel egy adott falun vagy községen belül is találkozhatunk. Voltak módosabb gazdák, akiknek nagyobb gazdasági épületekre volt szükségük.

Ugyanakkor ugyanazon településen belül voltak zsallérek, akik kisebb művelendő földrészrel és

kisebb telekkel, udvarral rendelkeztek. Minden településnek megvoltak az iparosai (kovács, suszter, kőműves,, kőfaragó, ács, asztalos, stb.), akik lakóházaikhoz szintén kevesebb gazdasági épületre volt szükség.

Egy igazságot azonban leszögezhetünk, miszerint az építészet tematikája ott kezdődik, ahol a népi építészet befejeződik. Az átfedés tehát kicsi. Minél korszerűbb egy épület, úgy távolodik a népi építészettől.

TERMÉSZETRAJZI ÉS NÉPRAJZI JELLEMZÉSE KÖZSÉGÜNKNEK

Pilisszentlászló a Visegrádi hegység legmagasabban fekvő községe. Szentendrétől 8 kilométerre, a Dunakanyar irányába található. A Visegrádi hegységet, Szentendre – Visegrád közt átszelő út mentén, egy völgykatlanban terül el, a kirándulók által is kedvelt község. Községünknek a

tengerszinthez viszonyított legalacsonyabb pontja a főtér, legmagasabb a Templomdomb. Átlagos magassága 360-380 méter. A szántóföldek, amik már sajnos egyre kevésbé műveltek 400-420 méter alatt terülnek el. Nyugatra az 590 méter magas Szent László hegy uralja, amely az 549 méter magasságú Rózsaheggyel folytatódik. Minden település lételeme a víz. Mondhatnánk úgy is, hogy víznyerési lehetőségek nélkül nem alakulhatott ki település. Községünk belterületén a vizet főleg ásott kutakból, néhol forrásokból és csapadékvíz összegyűjtéséből nyerték őseink. A falut körbeölelő mezőkön és erdőkben a vizet természetes források, valamint az Apátkúti és a Lepencei –patak biztosítja. Ez a két patak oldja meg egyben a csapadékvíz elvezetést is. Az Apátkúti patak Visegrád központjában, a Lepencei-patak a Visegrádon lévő, lepencei strandnál folyik a Dunába.

F R

Humor

KIRE GYANAKSZIK

Béla, mint kőfaragó, az Izbégi kőbányába dolgozott. Egy nyári nap reggelén, több mint egy órával később érkezett munkahelyére. A főnöke behívatta, hogy megtudja az okát a Bélától szokatlan késésnek.

- Ne haragudjon rám Laci bácsi, tudja a feleségem, ma reggel jelentette be nekem, hogy gyermeket vár.

- Erre Laci bácsi, elővette a szekrényben lévő pálinkás üveget, töltött, majd a koccintás után huncutul megjegyezte:

- Jól van, no. Aztán kire gyanakszol?

A POKOL

Józsi a megszokottnál előbb érkezett haza. Felesége meglepődve kíváncsian megkérdezte:

- Mi történt, hogy ilyen korán jöttél haza? Józsi őszintén bevallotta feleségének:

- Képzeld, az erdész mikor meglátta, hogy a szalonnámat sütögetem, míg a többiek már vágják a fát, olyan dühös lett, hogy azt mondta, menjek a

pokolba.

- És erre te mit csináltál?

- Hazajöttem!

BONTHATOM?

Vilmost szülei egy híres váci szabómesterhez, adták tanoncnak. Mestere, néhány heti oktatás után rábízta egy kiszabott nadrág összevarrását.

Vilmos, miután végzett bemutatta a mesternek a rábízott nadrágot.

- Bontsd ki és varrd újra! – förmedt rá a mester. Sajnos a második és a harmadik próbálkozás sem járt sikerrel. Újra meg újra előről kellett kezdeni. Vilmos negyedszerre megkérdezte:

- Mester úr kész vagyok! Bonthatom?

FALUSI VAGYOK

Józsi, megkérte Bandit kísérmé el árulni Ladáját a piacon. Sok volt az eladó személygépkocsi, sok érdeklődő. Komoly vevő alig akadt.

Már a sokadik vevő kezdte mustrálgatni Józsi kocsiját, majd tudálékosan megkérdezte:

- Mennyit fogyaszt ez az autó városban? Józsi türelmét veszítve fejét rángatva válaszolt:
- Nem tudom, falusi vagyok.

SÖR

Miskát felesége Julis egyik kocsmái italozást követően, felelőségre vonta:

- Miért iszol annyit?
- Csak azért iszom, mert kétségbe vagyok esve – mentegetődzött felesége előtt Miska. – Aztán mitől vagy annyira kétségbe esve?
- Attól, hogy hétfőtől drágább lett a sör.

MAJD KÉSŐBB JÖVÜNK

A hatvanas évek végén a jelenlegivel ellentétben nagy volt a munkaerő igény.

Mindig oda mentek az emberek, ahol többet ígértek.

Mint kezdő szakemberek mi is elmentünk János barátommal szerencsét próbálni.

- Milyen fizetést tudnának adni?- kérdeztem a Szentendrei KTSZ. munkaügyi előadóját.
- Most, egyenlőre, kilenc forint ötven fillér lenne az órabérük, de később ez még emelkedhet. – világosított fel minket kedvesen, a munkaügyi hölgy.
- No, köszönjük szépen kezit csókolom, akkor majd később jövünk - vágott a szavába János.

Ó MIT SZÁMÍT

Még akkor történt, mikor még hatvan volt a lakott területen belüli sebességkorlátozás.

A nyugdíjas János bácsi szlovákiai kirándulásból tartott hazafelé feleségével. Rétságon megállították a sebességmérő rendőrök.

- Bizony jóval túllépte a hatvanat! – figyelmeztették. Ó mit számít az a két év- szólt ki a letekert ablakon át a felesége.

A TANÚ

Gizi néni rőzsét ment szedni két szomszédasszonnyal. Hogy jobban teljen az idő, szokása szerint hozzáfogott a hihetetlen történeteihez.

- Látjátok azt a hatalmas fát ott? – kérdezte társaitól.

- Igen látjuk – mondták szinte egyszerre.
- Képzeljétek el tavaly két perc alatt, felmáztam rá.
- Ne lódíts, mert úgysem hisszük el!
- Van tanúd rá?
- Hogyne több is, egy vaddisznó a malacaival.

ALKOHOL

Béla bácsi a kötelező üzemorvosi vizsgálatra ment. A fiatal orvos a vizsgálat után a fejét mozgatva megjegyezte:

- Ne feledje, Béla bácsi, az alkohol az Ön legnagyobb ellensége!
- Semmi baj, doktor úr - mondta Béla bácsi – no, azért, én sem vagyok gyáva ember.

NAPSZÚRÁS

Leánya esküvőjén Róza néni sugárzott a boldogságtól, és kissé elérzékenyülve mondta az ifjú párnak:

- Drága gyermekeim! Azt kívánom, úgy süssön rátok a boldogság fényes napja, mint ahogy annak idején apátokra és rám sütött!
- Józsi bácsi fejét vakargatva, a bajusza alatt morogta:
- Na, gyerekeim, akkor ti sem fogtok napszúrást kapni!

MENETGYAKORLAT

Mint újoncok 20 kilométeres menetgyakorlaton vettünk részt. Hajnalban indultunk. Már egy órája meneteltünk, és kezdtek már rogyadozni a lábaink a nehéz menetfelszerelés alatt. Az őrmesterünk érkezettnek látta az időt egy kis lelkesítésre:

- Elvtársak! Eddig mindenki nagyszerűen teljesített, már vagy öt kilométert leküzdöttünk! Ha nem tévedek, bármelyik percben elérhetünk a starthelyre, és megkezdhetjük a gyakorlatot!

JOGOSÍTVÁNY

Lackótól ittas vezetésért bevonták a jogosítványát. Mintha mi sem történt volna továbbra is kocsijával járt munkahelyére,

Körszeti megbízottunk Rédei őrmester elvtárs a falu feletti tetőn megállította:

- Jó napot kívánok, kérem a jogosítványát!

Szent Cirillre és Metódra

emlékezett a szlovák és magyar katonai tábori püspökség Zalaváron

Európa társvédőszentjeiről, Szent Cirillről és Metódról emlékezett meg június 17-én, szombaton a Zalavári Történelmi Emlékpark Cirill-Metód szobránál a szlovák és a magyar katonai ordinariátus.

Markovics Milán
Mór őrnagy, a
Magyarországi
Katonai

Ordinariátus
pasztorális
helynöke ünnepi
beszédében kitért
arra, hogy a
közelmúltban
együtt ünnepelték
a szlovák tábori
püspökség
létrejöttének 20.
évfordulóját, mely
alkalmon a
zalavári Szent
Cirill és Metód-
ünnep miatt

nemcsak régen látott ismerősként üdvözölhették egymást Pozsonyban, hanem úgy is, mint akik évente többször is találkoznak.

A pasztorális helynök felidézte Szent Cirill és Metód alakját is, akik Rastiszlav fejedelem meghívására elindultak Konstantinápolyból, hogy a mindmáig legfontosabb missziót beteljesítsék: „érthető nyelven” hirdessék Isten szavát. „Róma felé vezető útjukon itt Zalaváron, akkor Mosaburgban, Kocel tartóztatta fel Cirillt és Metódot, hogy itt is meghonosodhasson az az írás, amellyel nemcsak hallani és mindenki számára érteni, de olvasni is lehetett a Szentírást és a szertartásokat.

Akár a szlovákot, más szláv nyelveket, akár a magyart vagy más nyelvet beszélünk is,

Szent Cirill és Metód arra emlékeztet, hogy találjuk

meg a közös hangot egymással, hogy a szó átvitt értelmében egy nyelvet beszélhetünk. Ez a közös nyelv a közös liturgiánk és közös hitünk – hangsúlyozta Markovics Milán Mór őrnagy.

Mint fogalmazott, nagy öröm és megtiszteltetés,

hogy hazánk adhat helyet annak az ünnepségnek, amely nemcsak a szlovák és a magyar katonai ordinariátust köti össze, hanem hidat teremt a visegrádi országok között. „Rabek püspök úr vezetésével, szlovák testvéreinkkel, különösen a tábori lelkészekkel találkozáskor ezen a zárándoklaton nem azt érezzük, hogy

itt valaki vendégségben van, hanem azt, hogy mindannyian otthon lehetünk. Isten országa ugyanis a mi valódi otthonunk, ami nem a talpunc alatt, hanem egymás között keresendő” – zárta beszédét a pasztorális helynök.

Az Európa társvédőszentjeinek tiszteletére Zalaváron megrendezett közös megemlékezésen beszédet mondott Somorjai Ádám OSB is, aki a hely történelméről és annak a bencés szerzetesrendhez való kötődéséről szólt.

A szlovák fél részéről Pannóniáról, valamint Cirill és Metódról szóló zenés-verses műsorral folytatódott a megemlékezés.

Koszorúzást követően koncelebrált szentmisét mutatott be a szlovák fegyveres és hatósági erők tábori püspöke a jelen lévő magyar és szlovák tábori lelkészekkel a Szent Adorján-bazilika romjain.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015